

Deel 1: Jeugd instructie

1.4 Jeugdzeilen kielboot

Inhoud

1.4.1	Algemeen diploma Jeugdzeilen	2
1.4.2	Richtlijnen voor toetsing	3
1.4.3	Boot en uitrusting jeugdzeilen kielboot	4
1.4.4	Diploma Jeugdzeilen Kielboot I	5
1.4.4.2	Eisen Theorie	5
1.4.4.3	Toelichting op de praktischeisen	6
1.4.4.4	Toelichting op de theorie-eisen	8
1.4.5	Diploma Jeugdzeilen Kielboot II	9
1.1.5.1	Eisen Praktijk	9
1.1.5.2	Eisen Theorie	9
1.4.5.3	Toelichting op de praktischeisen	10
1.4.5.4	Toelichting op de theorie-eisen	12
1.4.6	Diploma Jeugdzeilen Kielboot III	13
1.4.6.1	Eisen Praktijk	13
1.4.6.2	Eisen Theorie	13
1.4.6.3	Toelichting op de praktischeisen	14
1.4.6.4	Toelichting op de theorie	18

1.4.1 Algemeen diploma Jeugdzeilen

Jeugd

Bij de CWO spreekt men van Jeugdzeilen als het personen betreft van maximaal 15 jaar. Dit geldt voor zowel het jeugdkielboot, jeugdcatamaran, eenmans- als het tweemans zeilen. De eindverantwoordelijkheid ligt te allen tijde bij een ouder of instructeur.

Jeugdzeilen eenmans/tweemans/jeugdcatamaran/jeugdkielboot I

Deze opleiding is bedoeld voor personen die nog nooit gezeild hebben. Tijdens de opleiding wordt men systematisch de beginselen van het zeilen bijgebracht. Het diploma omvat de eenvoudige basisvaardigheden zoals het op- en aftuigen, het sturen, de bediening van de zeilen en het overstag gaan. Daarbij aangevuld met bijbehorende theorie over veiligheid en enkele vaarregels op het water. Dit alles onder gunstige omstandigheden; een rustig vaarwater en een matige wind tot en met windkracht 3 Beaufort.

Jeugdzeilen eenmans/tweemans/jeugdcatamaran/jeugdkielboot II

Cursisten, die deze opleiding willen volgen worden verondersteld de beginselen van het zeilen, zoals behandeld bij Jeugdzeilen I, te beheersen. Het diploma omvat naast de eerder genoemde basisvaardigheden ook manoeuvres zoals opkruisen, aankomen aan hogerwal etc. Aangevuld met bijbehorende theorie. Alles onder redelijke omstandigheden; niet te druk vaarwater tot en met windkracht 4 Beaufort.

Jeugdzeilen eenmans/tweemans/jeugdcatamaran/jeugdkielboot III

Het diploma omvat zowel de basis- als de gevorderden manoeuvres zoals aankomen aan hogerwal én lagerwal. Verder worden er bijzondere technieken en de beginselen van het wedstrijdzeilen behandeld. Dit alles onder redelijke omstandigheden, tot en met windkracht 5 Beaufort. De theorie sluit bij het gevorderdenniveau aan.

1.4.2 Richtlijnen voor toetsing

Om een CWO-diploma te verkrijgen, zal men door een door de Commissie Watersport Opleidingen erkende instructeur beoordeeld moeten worden. Deze beoordeling kan plaatsvinden tijdens de cursus of buiten cursusverband bij een door de CWO erkende opleidingslocatie. Een lijst met CWO-opleidingslocaties is te vinden op de website, www.cwo.nl. Bij CWO-opleidingslocaties wordt de beoordeling voor de niveaus I, II en III door een CWO-instructeur 3 jeugdkielboot verricht.

Voor de beoordeling wordt gebruik gemaakt van een CWO-vorderingenstaat. De daarop aangegeven onderwerpen kunnen in willekeurige volgorde worden afgetekend of afgestempeld zodra de kandidaat het betreffende onderdeel beheerst. Deze vorderingenstaat blijft eigendom van de kandidaat totdat alle onderwerpen zijn afgetekend. Daarna wordt het diploma uitgereikt.

Bij een vervolgopleiding tekent de opleidingslocatie de volgende beheerste onderdelen op een nieuwe vorderingenstaat af. Zodra alle onderdelen zijn afgetekend, reikt de opleidingslocatie het betreffende diploma uit aan de kandidaat.

De datum waarop het eerste praktijkonderdeel is afgetekend en de datum waarop het laatste praktijkonderdeel wordt afgetekend, moeten **binnen hetzelfde vaarseizoen** liggen (hetzelfde kalenderjaar). Voor de theorieonderdelen geldt echter dat deze vervallen na een periode van 18 maanden.

De geldigheid van één vaarseizoen (praktijk) en 18 maanden (theorie) impliceert niet dat alle vaardigheden die een kandidaat had op het moment van aftekenen ook daadwerkelijk nog beheerst worden. Vanzelfsprekend zal de beheersing van onderdelen minder worden als zij niet regelmatig beoefend worden. Een opleidingslocatie zal daarom altijd mogen verifiëren of de afgetekende onderdelen nog daadwerkelijk beheerst worden. Indien dit niet het geval is, zullen deze vaardigheden eerst weer op niveau gebracht moeten worden.

Let op: als alle eisen afgetekend zijn, moet het diploma binnen zes maanden worden uitgereikt. Na deze periode verliest (verliezen) de vorderingenstaat(staten) zijn (hun) geldigheid. Het diploma heeft echter een ongelimiteerde geldigheidsduur.

1.4.3 Boot en uitrusting jeugdzeilen kielboot

Teneinde jeugdzeilopleidingen in het kader van de CWO-lijn te mogen verzorgen, dienen schip en uitrusting aan minimale normen te voldoen. Het schip dient schoon en goed onderhouden te zijn.

Het schip moet voorzien zijn van de volgende inventaris:

1. Onzinkbaar door middel van luchtkasten of ander drijfvermogen
2. Volledige tuigage (de mast dient geborgd te zijn)
3. Torenzeil
4. Ondiepe kuip
5. Licht balansroer
6. Zeilbandjes (andere inrichtingen om het zeil bij de giek te houden in gestreken toestand zijn ook goed)
7. 2 Landvasten (minimaal de lengte van de boot)
8. Peddel
9. Hoosvat
10. Spons of dweil
11. Roer met helmstok
12. Op het voorschip en op het achterschip moet een voldoende sterk sleep punt aanwezig zijn
13. Twee losse stootkussens met voldoende lijn
14. De mogelijkheid om varende te hozen
15. Fokkenschoot
16. Spinnaker ¹

De opvarenden dragen:

- Zwemvest
- Degelijk schoeisel

Bij het Jeugdzeilen kielboot kan men gebruik maken van bijv. een Laerling of een Askeladden.

¹ Optioneel

1.4.4 Diploma Jeugdzeilen Kielboot I

Het CWO-diploma Jeugdzeilen Kielboot I is bedoeld voor personen t/m 15 jaar die bewezen hebben aan de volgende onderdelen in een jeugdkielboot onder redelijke omstandigheden (waaronder regelmatige wind t/m windkracht 3 Beaufort, rustig en beschut vaarwater), onder begeleiding te voldoen.

1.4.4.1 Eisen Praktijk

1. Boot zeilklar en nachtklar maken
2. Verhalen van de boot
3. Stilliggend hijsen en strijken van de zeilen
4. Stand en bediening van het grootzeil
5. Stand en bediening van de fok
6. Sturen
7. Door de wind draaien
8. Bovenwinds gelegen punt kunnen bezeilen
9. Gijpen
10. Afmeren op eigen ligplaats
11. Bemannen

1.4.4.2 Eisen Theorie

1. Schiemanswerk
2. Zeiltermen
3. Onderdelen
4. Reglementen
5. Veiligheid

Aanbevolen literatuur:

- Het Zeilboek J. Peter Hoefnagels, Uitgeverij Het Goede Boek, ISBN 90 240 0667 8

1.4.4.3 Toelichting op de praktischeisen

1. Boot zeilklaar en nachtklaar maken

Zeilklaar maken: zeilen aanslaan, fokkenschoten inscheren, vallen aanslaan, inventaris in de boot leggen.

Nachtklaar maken: vallen losmaken en langs de mast bevestigen, fok en grootzeil opdoeken, giek in de boot leggen, inventaris opruimen.

2. Verhalen van de boot

Het kunnen verplaatsen van de boot door middel van spierkracht, een peddel of aan de landvasten of het want. Hierbij de boot van de wal afhouden.

3. Stilliggend hijsen en strijken van de zeilen

Met de kop van de boot nagenoeg in de wind gaan liggen.

Grootzeil hijsen: Grootschoot los, zeilbandjes los, grootzeil hijsen, grootzeilval(len) vastzetten en opschieten, halstalie/neerhouder vastzetten.

Fok hijsen: Fok hijsen, fokkenval vastzetten en opschieten. Zoveel mogelijk vanuit de kuip werken.

Strijken: Grootzeil strijken, opvangen en opruimen. Fok strijken, opvangen en opruimen of inrollen.

4. Stand en bediening van het groot zeil

Diverse eenvoudige, in een parcours opgenomen koersen (uitgezonderd hoog aan de wind) varen en daar de zeilstand, van het grootzeil, redelijk aanpassen. Zeilen vieren om een vlag op te vangen of vaart te minderen.

5. Stand en bediening van de fok

Diverse eenvoudige, in een parcours opgenomen koersen (uitgezonderd hoog aan de wind) varen en daar de zeilstand, van de fok, redelijk aanpassen. Zeilen vieren om een vlag op te vangen of vaart te minderen.

6. Sturen

Redelijk zeker gebruik van de helmstok en schoot, terwijl een recht, of indien van toepassing bochtig, parcours gevaren wordt.

7. Door de wind draaien

In een parcours de boot door de wind sturen (bijvoorbeeld bij een boei) en gaan verzitten als het zeil overkomt. Indien de boot in de wind blijft liggen weer over een willekeurige boeg volvallen. Hier kan de fok eventueel gebruikt worden.

8. Bovenwinds gelegen punt kunnen bezeilen

In breed vaarwater enigszins hoogte kunnen winnen door op een koers boven halve wind te varen en 'door de wind' te draaien.

9. Gijpen

In een parcours, waarin een gijp verwerkt is (bijvoorbeeld bij een boei), de boot bewust 'voor de wind' sturen, waarbij het zeil overkomt of overgetrokken wordt. Bij deze manoeuvre dient de controle over het roer behouden te blijven.

10. Afmeren op eigen ligplaats

Het schip op de eigen ligplaats kunnen afmeren. Stootkussens zo nodig gebruiken om beschadigingen te voorkomen. De juiste knopen en steken moeten worden gebruikt.

11. Bemannen

Enige vorm van samenwerking moet aanwezig zijn tussen de stuurman en de bemanning.

1.4.4.4 Toelichting op de theorie-eisen

1. Schiemanswerk

In de in praktijk voorkomende gevallen de volgende steken kunnen leggen: twee halve steken waarvan de eerste slippend, achtknoop, kikker beleggen.

2. Zeiltermen

Het kunnen herkennen en benoemen van de volgende zeiltermen: in de wind, halve wind, voor de wind, aan de wind, ruime wind, hogerwal en lagerwal, bakboord, stuurboord, hoge en lage zijde en loef- en lijzijde van de boot, killen van het zeil.

3. Onderdelen

Op eigen boot 10 onderdelen bij de juiste naam kunnen noemen.

4. Reglementen

De volgende regels uit het Binnenvaartpolitiereglement kunnen toepassen:

1.04	Voorzorgsmaatregelen
1.05	Afwijking reglement
6.04 lid 6,8	Tegengestelde koersen: kleine zeilschepen onderling en zeil – spier – motor
6.07 lid 6	Kruisen koersen: kleine zeilschepen onderling

5. Veiligheid

Weten waarom er een zwemvest gedragen moet worden.

1.4.5 Diploma Jeugdzeilen Kielboot II

Het CWO-diploma Jeugdzeilen Kielboot II is bedoeld voor personen t/m 15 jaar die bewezen hebben onder toezicht aan de volgende onderdelen in een jeugdkielboot onder redelijke omstandigheden (waaronder regelmatige wind t/m windkracht 4 Beaufort, rustig en beschut vaarwater) te voldoen.

1.1.5.1 Eisen Praktijk

1. Boot zeilklaar en nachtklaar maken
1. Verhalen van de boot
2. Stilliggend hijsen en strijken van de zeilen
3. Stand en bediening van het grootzeil
4. Fok bediening
5. Sturen, roer- en schootbediening
6. Door de wind draaien
7. Bovenwinds gelegen punt kunnen bezeilen d.m.v. opkruisen
8. Gijpen
9. Afvaren van hogerwal
10. Deinzen
11. Aankomen aan hogerwal
12. Veilig handelen bij windvlagen
13. Afmeren op eigen ligplaats
14. Bemannen
15. Toepassing van de reglementen

1.1.5.2 Eisen Theorie

1. Schiemanswerk
2. Zeiltermen
3. Onderdelen
4. Reglementen
5. Krachten op het schip en hun gevolgen
6. Veiligheid

Aanbevolen literatuur:

- Het Zeilboek J. Peter Hoefnagels, Uitgeverij Het Goede Boek.
ISBN 90 240 0667 8

1.4.5.3 Toelichting op de praktischeisen

1. Boot zeilklaar en nachtklaar maken

Zeilklaar maken: zeikle(e)d(en) verwijderen, kraanlijn doorzetten en mik of schaar verwijderen, fok aanslaan, fokschoten inscheren, vallen aanslaan. Inventaris controleren.

Klaarmaken voor de nacht: vallen losmaken en in het want of langs de mast (rammelvrij) wegwerken. Fok in zeilzak, grootzeil opdoeken, giek (en gaffel) op de mik (schaar) leggen. Kraanlijn loszetten. Zeikle(e)d(en) aanbrengen, inventaris opruimen.

2. Verhalen van de boot

Zonder gebruik te maken van de motor. Alle manieren met spierkracht zijn toegelaten met dien verstande dat het verhalen geen gevaar op mag leveren voor bemanning, materiaal of andere scheepvaart. Op het schip zelf dient zo veel mogelijk vanuit de kuip gewerkt te worden.

3. Stilliggend hijsen en strijken van de zeilen

Met de kop (nagenoeg) in de wind gaan liggen. Zo nodig verhalen. Ervoor zorg laten dragen dat het schip niet tegen de wal komt. Bemanning voorin of aan de kant van de kraanlijn plaats laten nemen.

Grootzeil hijsen: Grootschoot los. Zeilbandjes los. Zo nodig zeil opvangen.

Halstalie vast. Rijglijn/rakbanden zo nodig corrigeren.

Kraanlijn zodanig los dat het zeil er geen hinder van ondervindt.

Fok hijsen: Val losmaken. Zo nodig naar de kuip gaan. Schoothoek aan schoot lostrekken (val ontspannen en beheerst trekken). Strietsen (dwars op de val trekken; de ruimte die ontstaat over de korvijsnagel of kikker met de andere hand wegnemen). Val beleggen.

Vallen/kraanlijn opschietsen.

4. Stand en bediening van het grootzeil

Zowel bij het varen van een rechte koers als bij het maken van bochten dient steeds zoveel mogelijk de juiste zeilstand te worden gevoerd. De zeilen dienen zoveel mogelijk gevierd te zijn zonder dat het voorlijk daarbij kilt. Bij afvallen is het killen van het grootzeil in bescheiden mate noodzakelijk. De zeilen moeten het sturen van de boot ondersteunen.

5. Fok bediening

De fok dient ondersteunend te zijn, bij het afvaren van hogerwal, bij het varen van verschillende koersen en bij het door de wind draaien.

6. Sturen, roer- en schootbediening

Het schip met behulp van het roer en de zeilen een rechte koers en bochten kunnen laten varen, zodanig dat een aangewezen punt zonder onnodige omwegen wordt aangezeild.

7. Door de wind draaien

De boot door de wind sturen met behoud van zoveel mogelijk snelheid, niet in de wind blijven liggen. Na het draaien door de wind weer aan de wind gaan varen. Met het gezicht naar de voorkant van de boot gericht en niet te vroeg gaan verzitten.

8. Bovenwinds gelegen punt kunnen bezeilen

In een niet bezeild ruim vaarwater een in de windse koers vermijden door te kruisen. Door na het door wind draaien weer aan de wind gaan varen. Met niet te veel overbodige slagen een bovenwinds gelegen punt aanlopen.

9. Gijpen

Aan zien komen wanneer er gegijpt moet worden. De stuurman attendeert de bemanning op de komende gijp. Na de gijp zit de stuurman aan de hoge zijde. Het schip moet een vloeiende koers blijven varen. 'Nieuwe' fokkenschoot wordt gepakt. Eventueel opnieuw fok te loevert zetten. Direct voor en na de manoeuvre moet de zeilstand juist zijn. Met name het vieren van de schoot moet snel gebeuren.

10. Afvaren van hogerwal

Opletten dat andere vaartuigen niet gehinderd worden. Over de juiste boeg volvallen.

11. Deinzen

Na een zet achteruit te hebben gekregen de boot achteruit kunnen sturen en volvallen over de gekozen boeg.

12. Aankomen aan hogerwal

Op een van tevoren gekozen plaats aan hogerwal bewust zacht aankomen door aan de wind het zeil te vieren of d.m.v. een opschieter. Indien de boot te hard gaat: wegdraaien of afremmen d.m.v. het uitduwen van het zeil. Een assistent mag vanaf de wal de boot helpen opvangen.

13. Veilig handelen bij windvlagen

Bij een vlag kan het zeil onmiddellijk gevierd worden, of daar waar voldoende ruimte is de boot opsturen waardoor de boot oploeft.

14. Afmeren op de eigen ligplaats

Het schip op de eigen ligplaats kunnen afmeren. Stootkussens zo nodig gebruiken om beschadigingen te voorkomen. De juiste knopen en steken moeten worden gebruikt.

15. Bemannen: samenwerken en communiceren

Onderling moeten stuurman en bemanning goed samenwerken, communiceren en de taken verdelen.

16. Toepassing van de reglementen

De uitwijkregels voor het eigen vaargebied kunnen toepassen. Een uitwijkmanoeuvre dient tijdig te worden ingezet. De bemanning mag waarschuwen voor andere scheepvaart.

1.4.5.4 Toelichting op de theorie-eisen

1. Schiemanswerk

Het op de juiste plaats en op de juiste wijze leggen van de volgende steken: slipsteek, halve steek, achtknoop, mastworp (met slipsteek als borg) en reefsteek (= platte knoop) en een kikker kunnen beleggen.

2. Zeiltermen en benamingen van de onderdelen van de boot

Zeiltermen: het kunnen herkennen en benoemen van de volgende termen: oploeven, afvallen, ruime wind, hoog aan de wind, volvallen, deinzen, opschieter, verhalen, gijpen en overstag.

Benamingen van de boot: het kunnen herkennen en benoemen van de volgende onderdelen: fokken- en grootzeilschoot, schootblok, peddel (boom), mast, want, doft, waterlijn, stootkussen, helmstok, roerblad.

Benamingen van het tuig: het kunnen benoemen van de volgende onderdelen: achterlijk, onderlijk, bovenlijk, halshoek, schoothoek, vaantje.

3. Reglementen vaarregels

De volgende artikelen voor kleine schepen onderling uit het Binnenvaart Politie Reglement kunnen toepassen.

Art. 1.01	Definitie klein schip
Art. 6.03.a lid 2 en 3	Kruisende koersen van kleine schepen: volgorde van wijken van klein motorschip, klein zeilschip, klein door spierkracht voortbewogen schip. Kruisende koersen van kleine zeilschepen onderling: stuurboord wijkt voor bakboord, loef wijkt voor lij
Art. 6.04 lid 2 en 3	Recht tegen elkaar insturen van kleine schepen: volgorde van wijken; idem als bij Art. 6.03.a lid 2 en 3
Art. 6.09, 6.10.1	Vorbijlopen

4. Krachten op het schip en hun gevolgen

Kunnen aangeven wat de effecten zijn van de fok en het grootzeil op het sturen van het schip. Ook aan kunnen geven wat er gebeurt bij een onjuiste zeilstand.

5. Veiligheid

Kunnen aangeven waarom het belangrijk is om bij de omgeslagen boot te blijven. En tevens de eisen kennen die gesteld moeten worden aan een reddingvest.

1.4.6 Diploma Jeugdzeilen Kielboot III

Het CWO-diploma Jeugdzeilen Kielboot III is bedoeld voor gevorderde zeilers t/m 15 jaar die bewezen hebben onder toezicht aan de volgende eisen in een jeugdkielboot onder redelijke omstandigheden (wind t/m windkracht 5 Beaufort) te voldoen.

1.4.6.1 Eisen Praktijk

1. Boot zeilklaar en nachtklaar maken
2. Hijsen en strijken van de zeilen zowel stilliggend als varend
3. Verhalen van het schip
4. Stand en bediening van de zeilen
5. Sturen, roer- en schootbediening
6. Overstag gaan
7. Opkruisen in een nauw vaarwater
8. Aanlopen bovenwinds gelegen punt
9. Gijpen en gijpen kunnen voorkomen
10. Afvaren van hogewal en langswal
11. Aankomen aan hogewal en langswal
12. Aankomen aan lagerwal
13. Veilig handelen bij windvlagen
14. Gewichtsverdeling
15. Deinzen
16. Afmeren van de boot
17. Kunnen reven op het eigen schip
18. Zeilen trimmen
19. Organiseren in-, en uitvaren eigen haven
20. Toepassing van de reglementen
21. Bemannen: samenwerken en communiceren
22. Varen met spinnaker ²

1.4.6.2 Eisen Theorie

1. Schiemanswerk
2. Zeiltermen en benamingen van de onderdelen van de boot
3. Onderdelen
4. Reglementen
5. Onderhoud van de boot
6. Vaarproblematiek van grote schepen

Aanbevolen literatuur:

- Het Zeilboek J. Peter Hoefnagels, Uitgeverij Het Goede Boek.
ISBN 90 240 0667 8

² Optioneel

1.4.6.3 Toelichting op de praktischeisen

1. Boot zeilklaar en nachtklaar maken

Zeilklaar maken: zeikle(e)d(en) verwijderen, kraanlijn doorzetten en mik of schaar verwijderen, fok aanslaan, fokkenshoten inscheren, vallen aanslaan. Inventaris controleren.

Klaarmaken voor de nacht: vallen losmaken en in het want of langs de mast (rammelvrij) wegwerken. Fok in zeilzak, grootzeil opdoeken, giek (en gaffel) op de mik (schaar) leggen. Kraanlijn loszetten. Zeikle(e)d(en) aanbrengen, inventaris opruimen.

2. Hijzen en strijken van de zeilen

Stilliggend:

Met de kop (nagenoeg) in de wind gaan liggen. Zo nodig verhalen. Iemand/iets ervoor zorg laten dragen dat het schip niet tegen de wal komt. Bemanning voorin of aan de kant van de kraanlijn plaats laten nemen.

Grootzeil hijzen: grootschoot los. Zeilbandjes los. Zo nodig zeil opvangen. Halstalie vast. Rijlijn/rakbanden zo nodig corrigeren. Kraanlijn zodanig los dat het zeil er geen hinder van ondervindt.

Fok hijzen: val losmaken. Zo nodig naar de kuip gaan. Schoothoek aan schoot lostrekken (val ontspannen en beheerst trekken). Strietsen (dwars op de val trekken; de ruimte die ontstaat over de korvijngel of kikker met de andere hand wegnemen). Val beleggen. Vallen/kraanlijn opschieten.

Rolfok: maak de in rol lijn los. Rol de fok uit door aan de fokkenschoot aan de lijzijde te trekken.

Varend:

Voorbereiding: fokkenval vastmaken aan nagelbank/knecht. Nog één zeilbandje vast met slipsteek. Kraanlijn strak aan toekomstige loefzijde. Schoot met slipsteek gereed om snel los te maken. Fokkenschoot klaarleggen naar stuurman toe. Grootzeilval(len) in de hand nemen (als het grootzeil eerst gehesen wordt).

Uitvoering in principe: stuurman gaat aan toekomstige loefzijde zitten. Bij alle koersen hoger dan halve wind eerst grootzeil en dan de fok. Bij andere koersen eerst fok, vaart lopen, oploeven tot aan de wind en grootzeil hijzen. (Zie voor het hijzen: stilliggend).

Uitzonderingen: bij luwtes/weinig wind, vaak bij bruggen, kan het grootzeil ook gehesen worden bij ruimere koers.

Veiligheid: let goed op het andere scheepvaartverkeer.

3. Verhalen van de boot

Zonder gebruik te maken van de motor. Alle manieren met spierkracht zijn toegelaten met dien verstande dat het verhalen geen gevaar op mag leveren voor bemanning, materiaal of andere scheepvaart. Op het schip zelf dient zo veel mogelijk vanuit de kuip gewerkt te worden.

4. Stand en bediening van de zeilen

Correctie zeilstanden op alle koersen. Zowel bij het varen van een rechte koers als bij het maken van bochten dient steeds zoveel mogelijk de juiste zeilstand te worden gevoerd.

De zeilen dienen steeds zoveel mogelijk gevierd te zijn zonder dat het voorlijk daarbij kilt. Bij oploeven is het killen van de fok en bij afvallen is het killen van het grootzeil in bescheiden mate noodzakelijk. De zeilen moeten het sturen van de boot ondersteunen.

5. Sturen, roer- en schootbediening

Het schip met behulp van het roer en de zeilen een rechte koers en bochten kunnen laten varen, zodanig dat een aangewezen punt zonder onnodige omwegen wordt aangezeild.

6. Overstag gaan

Van hoog aan de wind over de ene boeg naar hoog aan de wind over de andere boeg. Als er niet hoog aan de wind wordt gevaren, kan een opdraaiende beweging worden gemaakt waarbij vloeiend wordt overgegaan in de overstagmanoeuvre.

Commando's: "Klaar om te wenden", waarschuwingscommando. Indien nodig ook te gebruiken in sloten en kanalen. Bemanning maakt zich gereed.

"Ree", start van de manoeuvre. Bemanning laat de fokkenschoot 10 tot 15 cm vieren (= fok killend bij). Grootschoot zo nodig en zo mogelijke enige decimeters aantrekken.

"Fok bak", alleen te gebruiken als de sturing van het schip het nodig maakt. Als de boot nagenoeg in de wind ligt. Bemanning trekt de fokkenschoot aan de oude loefzijde weer aan.

"Fok over", als de boot net door de wind heen is. Bemanning viert de 'oude' fokkenschoot op en trekt de 'nieuwe' fokkenschoot aan totdat de schoothoek net niet meer klappert.

"Fok aan", als de boot weer wat snelheid heeft gekregen. De bemanning zet de fok strak. Dit moet zonder 'rukken' gebeuren. In de draai moet de fokkenschoot zoveel aangetrokken worden dat de fok geen wind vangt maar dat het klapperen belemmerd wordt.

Zo min mogelijk roer geven (alleen bij heel weinig wind of veel golfslag is meer roer geven noodzakelijk). Stuurman met het gezicht naar voren gaan verzitten.

7. Opkruisen in een nauw vaarwater

Goed hoog aan de wind zeilen en rekening houden met het andere scheepvaartverkeer.

Als de wind van één van de oevers waait, is het in nauw vaarwater noodzaak de korte slag met een knik in de schoot te varen om voldoende snelheid te krijgen voor een vloeiende overstagmanoeuvre.

8. Aanvaren bovenwinds gelegen punt

In een niet bezeild ruim vaarwater een in de windse koers vermijden door te kruisen. Door na het de wind draaien weer aan de wind gaan varen.

Met niet te veel overbodige slagen een bovenwinds gelegen punt aanlopen.

9. Gijpen

Gijpen: Aan zien komen wanneer er gegijpt moet worden. De stuurman attendeert de bemanning op de komende gijp. Het overkomen van het zeil moet pal voor de wind gebeuren. Na de gijp zit de stuurman aan de hoge zijde. Het schip moet een vloeiende, zo nodig gestrekte, koers blijven varen. 'Nieuwe' fokkenschoot wordt gepakt. Eventueel opnieuw fok te loeft zetten. Direct voor en na de manoeuvre moet de zeilstand juist zijn. Met name het vieren van de schoot moet snel gebeuren.

Gijpen vermijden: indien de omstandigheden het noodzakelijk maken, moet een gijp vermeden kunnen worden. Bijv. de gijp vervangen door het maken van een 'stormrondje'. Bij een 'stormrondje' dient rustig te worden opgeloeft en na de overstagmanoeuvre vlot te worden afgevallen door het grootzeil flink los te zetten en de fok bak te blijven houden. Het strijken van het grootzeil is ook een mogelijkheid om de 'gijp' (althans met het grootzeil) te vermijden.

10. Afvaren van hogerwal

Met de kop (nagenoeg) in de wind gaan liggen, zo nodig verhalen. Ervoor zorg laten dragen dat het schip niet tegen de wal komt. Landvast(en) losmaken, opschieten en paraat opbergen. Bemanning evenredig over stuurboord en bakboord verdelen. Stuurman aan de helmstok aan de toekomstige loefzijde. Schoten goed los. Goed uitkijken voor een veilige afvaart. Afzet van de wal naar de gewenste (grootste hoek schip/wal) richting (bij langswal ook vooruit) of recht achteruit. Zo nodig fok bak. Afdruwer gaat aan de loefzijde van de fok naar de kuip. Zo nodig moet er worden gedeinsd (zie: punt 15, Deinzen). Stuurman aan de toekomstige loefzijde. Afdruwer houdt schip aan de voorstag of aan de

randen van het voordek vast. Het been dat het dichtst bij het voorstag is, wordt op het schip geplaatst. Afzet krachtig en recht achteruit. Volvallen over de van tevoren vastgestelde boeg. Bij voorkeur zonder fok bak. Helmstok/hout niet loslaten. Vaart maken (zeil aantrekken) zodra het schip op de juiste koers ligt. Na een zet achteruit te hebben gekregen de boot achteruit kunnen sturen en volvallen over de gekozen boeg.

11. Aankomen aan hogerwal

De aankomst aan hogerwal dient beheerst te kunnen worden uitgevoerd. Landvasten gereed leggen/houden en vastmaken aan het schip. Schip moet nagenoeg stilliggen vlak voor de op de wal aangegeven plaats op een der aan de windse koersen (zo nodig afhouden op veilige wijze). Het schip moet zoveel mogelijk loodrecht op de wal aankomen. De snelheidsregeling moet zichtbaar zijn. De controle op volledige killende zeilen (op de juiste koers varende) moet hebben plaatsgevonden. Het bemanningslid dat vast gaat maken, blijft zo lang mogelijk 'laag' en houdt zich gereed met het landvast in de hand. Via de loefzijde aan de wal stappen (niet springen).

12. Aankomen aan lagerwal

Vorbereiding: stootwillen op de juiste plaats bevestigen en zo mogelijk terug in het schip leggen. Afstoplijn zo nodig gereed maken en beleggen in de buurt van het draaipunt van het schip. Vallen klaar maken voor het vrij uitlopen tijdens het strijken. Kraanlijn aan toekomstige loefzijde. Zeilbandjes gereed houden.

Uitvoering: de keuze van het al dan niet eerst strijken van de fok hangt af van de bekwaamheid van de bemanning en de bestuurbaarheid van het schip. Fok zo nodig strijken. Grootzeil bovenwinds strijken op aan de windse koers.

Grootzeil strijken: voorstrijk (val(len) 20 cm vieren). Grootschoot vast. Vlot strijken. Grootzeil aan loef binnenhalen. Zeilbandjes vast.

Fok strijken: niet in het water laten komen. Fok opdoeken. Stootwillen uithangen.

Bij aankomst:

a. *via opschietter:* vaart verminderen door tegen de wind in te sturen

b. *via afstopmethode:* afstoppen met afstoplijn.

Veiligheid: schip 'vierkant' houden. De bemanning niet aan de lijzijde achter in de kuip.

Werkende en meevarende bemanning zo snel mogelijk laag in de kuip plaats laten nemen. Het uitzicht van de stuurman wordt belemmerd, dus de bemanning moet mee uitkijken. De situatie moet zo kort mogelijk duren, dus zo snel mogelijk uitvoeren. Niet met handen of voeten vanaf het schip afhouden. Wel goed: afstappen en schip afhouden.

13. Veilig handelen bij windvlagen

Bij een vlaag kan het zeil onmiddellijk gevierd worden, of daar waar voldoende ruimte is de boot opsturen waardoor de boot oploeft.

14. Gewichtsverdeling

In dwarsrichting correct reageren op omstandigheden, zodat de boot zo gunstig mogelijk in het water ligt.

15. Deinzen

Schip in de wind leggen. Bemanningsgewicht evenredig over stuur- en bakboord verdelen. Schoten goed los. Fok zo mogelijk bundelen. Roerganger geeft roer voor deinzend schip.

16. Afmeren van het schip

Schip zo fixeren dat ook op lange termijn schade aan eigen of andere schepen niet mogelijk is.

Gebruik zo min mogelijk verbindingslijnen met de 'wal' (minder dan 3 en meer dan 6 is altijd fout). Kies de lijn zo lang mogelijk. Eerst die lijnen vastmaken die de natuurlijke beweging van het schip tegengaan (in de wind of tegenstrooms).

17. Kunnen reven op het eigen schip

Aan kunnen geven wanneer de noodzaak bestaat om te gaan reven. Dit aangeven aan de hand van: schip, zeilwater, windkracht en geoefendheid van de bemanning. Op de eigen boot moet, indien noodzakelijk, gereefd kunnen worden.

18. Zeilen trimmen

Juiste afstelling van de zeilen naar gelang de mogelijkheden van het schip en de windsterkte:

- De stand van de achterlijken, open/dicht
- De spanning op de voorlijk
- De stand van de lijogen
- In dien mogelijk, neerhouder, cunningham, piekenval, voorstag, mast

19. Organiseren in-, uitvaren eigen haven

Vorbereiding: Communiceren naar bemanning wat het plan is om in,- uit te varen. Taken verdelen. Landvasten klaar maken om af te varen of aan te komen. Zo nodig hulpmiddelen klaarleggen, peddel, vaarboom, stootwillen.

Uitvoering: Er dient duidelijk gecommuniceerd te worden. De activiteiten dienen in volgorde naar keuzen uitgevoerd te worden (zie: ook punt 2, Hijsen en strijken van de zeilen).

Veiligheid: Het schip tijdens activiteiten van bemanning zoveel mogelijk 'vierkant' varen, zodat de bemanning de activiteiten zo snel mogelijk zonder belemmering kan uitvoeren. Verder dient de overige scheepvaart op de juiste manier te worden gepasseerd.

20. Toepassing van de reglementen

De uitwijkregels voor het eigen vaargebied kunnen toepassen. Een uitwijkmanoeuvre dient tijdig te worden ingezet. De bemanning mag waarschuwen voor andere scheepvaart.

21. Bemannen: samenwerken en communiceren

Onderling moeten stuurman en bemanning goed samenwerken, communiceren en de taken verdelen.

22. Varen met spinnaker ³

Hijsen: de spinnakerboom wordt gezet en de spinnaker wordt gehesen.

Strijken: de spinnaker wordt gestreken en de spinnakerboom wordt naar beneden gehaald. De bemanning ruimt de spinnaker op en zorgt dat de lijken niet om elkaar heen draaien.

Varen: de bemanning zit aan de loefzijde met de spinnakerschoten in de hand. De spinnakerboom staat zo veel mogelijk loodrecht op de windrichting. De lijschoot wordt zo ver mogelijk gevierd dat het loeflijk net niet inklap

³ Optioneel

1.4.6.4 Toelichting op de theorie

1. Schiemanswerk

Het op de juiste plaats en op de juiste wijze uitvoeren van het volgende schiemanswerk: paalsteek, schootsteek (ook dubbel), opschieten van een lijn, lijn kunnen beleggen op een kikker.

2. Zeiltermen en benaming van onderdelen van de boot

Zeiltermen: het kunnen verklaren van de volgende termen: korte slag, lange slag, noodgijp, deinzen, achteruit zeilen, binnen de wind varen, planeren, langswal, opschieten (van een lijn), achterlijker dan dwars.

Benamingen: hogewal, lagerwal, bakboord, stuurboord, hoge en lage zijde, loef- en lijzijde, in de wind, aan de wind, halve wind, ruime wind, voor de wind, oploeven, afvallen, overstag gaan, gijpen, kruisrak, killen van het zeil, deinzen, opschieten, beleggen.

Benamingen van het tuig: het kunnen benoemen van de volgende onderdelen: achterlijk, onderlijk, bovenlijk, halshoek, schoothoek, vaantje.

3. Onderdelen

Van eigen boot en tuigage in de praktijk minstens 25 onderdelen bij de juiste naam kunnen noemen. De onderdelen naar eigen keuze van de kandidaat. In ieder geval moeten gekend worden: blok, landvast, kiel, helmstok, roer, mast, giek, val, schoot, halshoek, schoothoek, grootzeil, fok.

4. Reglementen

De uitwijkbepalingen in de volgende situaties kunnen toepassen:

Art. 1.0	Definitie van een klein schip
Art. 6.01	Weten wat er verstaan wordt onder: naderen op tegengestelde koersen en oplopen.
Art. 6.02	Kleine schepen, algemene bepalingen
Art. 6.03 lid 3 en 4	Algemene beginselen
Art. 6.03.a lid 2 en 3	Kruisende koersen van kleine schepen: volgorde van wijken van klein motorschip, klein zeilschip, klein door spierkracht voortbewogen schip. Kruisende koersen van kleine zeilschepen onderling: stuurboord wijkt voor bakboord, loef wijkt voor lij.
Art. 6.04 lid 2 en 3	Recht tegen elkaar insturen van kleine schepen: volgorde van wijken, idem als bij Art. 6.03.a lid 2 en 3.
Art. 6.09, 6.10.1	Voorbijlopen

5. Onderhoud van de boot

Kunnen vertellen hoe boot en tuig tijdens de winter verzorgd moeten worden.

6. Vaarproblematiek van grote schepen

Dode hoek (uit de koerslijn blijven).

Diepgang.

Windvang (ongeladen).

Zuiging.